

Utlåtande Rotel X (Dnr KS 2020/1483)

Bidrag till fastighetsägare för att återställa förvanskade fasader

Motion av Peter Wallmark (SD)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Jonas Naddebo anför följande.

Ärendet

Peter Wallmark (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen föreslås att ett kulturbidrag införs för att täcka merkostnaden för att återställa förvanskade fasader eller renovera originalfasader. Motionen föreslår även att fastighetsägare ska informeras om kulturbidraget och att de ges möjlighet till rådgivning i samband med att de söker bygglov. Syftet med bidraget är att uppmuntra fastighetsägare att välja att återställa eller renovera förvanskade fasader.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden, kulturnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret konstaterar att det redan idag finns adekvat stöd och bedömer att det finns goda förutsättningar i Stockholm att förvalta stadsbilden och dess fasader.

Stadsbyggnadsnämnden pekar på att incitament som bidrar till att bevara det gemensamma kulturarvet redan finns genom att det går att ansöka om bidrag hos Länsstyrelsen.

Kulturnämnden ser det generellt som positivt med förslag till åtgärder som bidrar till att bevara kulturarvet men anser att det redan i dag finns goda förutsättningar i Stockholm att förvalta stadsbilden, också med avseende på fasader.

Bromma stadsdelsnämnd anser att frågan om ett kulturbidrag för att återställa husfasader på kulturklassade byggnader inte ligger inom dess kompetens- eller ansvarsområde.

Skärholmens stadsdelsnämnd lyfter att både stadsbyggnadskontoret och stadsmuseet har god tillgänglighet för rådgivning till fastighetsägare.

Östermalms stadsdelsnämnd ställer sig positivt till att kulturklassificerade byggnader återskapas men tar inte ställning till hur finansiering ska genomföras.

Mina synpunkter

Tillsammans med grönytor och vattenrum bidrar stadens byggnader och arkitektur till Stockholms skönhet och unika identitet. Att värna kulturhistoriskt värdefulla byggnader bevarar det gemensamma kulturarvet och bidrar till en hållbart växande stad. Den grönbå majoriteten har höga ambitioner när det gäller att främja en attraktiv stadsbild, bevara värdefulla kulturmiljöer och säkra ett hållbart byggande.

Att renovera för att bevara eller återskapa kulturhistoriska värden med traditionella hantverk, särskilda material eller speciella byggnadsmetoder kan ge upphov till extra kostnader. Motionären föreslår att ett kulturbidrag införs, men länsstyrelsen har redan ett för ändamålet utformat bidrag för byggnadsvård.

Stockholms stad bidrar genom kulturförvaltningen med kunskapsuppbyggnad och erbjuder rådgivning om byggnaders kulturhistoriska värde när ett bygglov om fasadändring prövas.

Utöver dessa insatser kommer staden att anta en arkitekturpolicy för att säkerställa att Stockholm växer med kvalitet och att de historiska värdena bevaras samtidigt som staden utvecklas för framtiden.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 8 september 2021

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Jonas Naddebo

Hans Altsjö

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att kommunstyrelsen tillstyrker motionen
2. Därutöver vill vi anför följande:

Många är de kulturklassade fastigheter som berövats sin ursprungliga fasader, portar och fönster. Orsaken kan vara av ekonomiskt art eller av ren okunskap. För att fastighetsägare som står i begrepp i att renovera fasaden på sitt hus ska uppmuntras att välja att återskapa eller renovera sin kulturklassade byggnad föreslår vi att staden inför ett kulturbidrag för eventuella merkostnader till de fastighetsägare som är intresserade av detta för att öka intresset. Alla fastighetsägare som innehar en kulturklassade fastighet ska också upplysas om möjligheten till bidrag och rådgivning när de söker bygglov för ombyggnad. Förutom det rent estetiska är det också en viktig miljöaspekt att inte byta ut detaljer som portar och fönster, om de, som i många fall, i stället med små medel kan renoveras för att fortsätta att fungera en lång tid framåt.

Remissammanställning

Ärendet

Peter Wallmark (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen föreslås att ett kulturbidrag införs för att täcka merkostnaden för att återställa förvanskade fasader eller renovera originalfasader. Motionen föreslår även att fastighetsägare ska informeras om kulturbidraget och att de ges möjlighet till rådgivning i samband med att de söker bygglov. Syftet med bidraget är att uppmuntra fastighetsägare att välja att återställa eller renovera förvanskade fasader.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden, kulturnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 maj 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att det redan i dag finns adekvat stöd, som bidrag och kunskapsresurser, för fastighetsägare vid fasadrenoveringar bland annat genom bidrag från Länsstyrelsen. Fasadändringar regleras i plan- och bygglagen. Mot bakgrund av de insatser som redan görs bedömer stadsledningskontoret att det i dag finns goda förutsättningar i Stockholm att förvalta stadsbilden och dess fasader.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion bidrag till fastighetsägare för att återställa förvanskade fasader av Peter Wallmark (SD) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 mars 2021 följande.

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 januari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret ser det som positivt att ge incitament för att vidta åtgärder som bidrar till att bevara det gemensamma kulturarvet, där byggnader utgör en del. Sådana incitament finns redan idag genom att det går att ansöka om bidrag hos Länsstyrelsen.

Skulle ett ytterligare bidrag för sådana åtgärder införas av staden så kan information om detta ges till fastighetsägare i samband med lovansökningar. Bygglovsansökningar aktualiseras dock ofta när åtgärder redan planerats, varför kontoret bedömer att en generell information som fastighetsägare kan ta del av, innan en lovansökan blir aktuell, skulle vara effektivare för att uppnå syftet.

Avseende information om rådgivning så framgår det inte av motionen om stadsbyggnadsnämnden avses ansvara för rådgivningen, eller om nämnden bara skulle informera om möjligheten att få rådgivning av en annan instans. Rådgivning av denna typ bör enligt kontorets uppfattning ges av annan byggnadsantikvarisk kompetens än stadsbyggnadsnämndens. Det är rådgivning som kan ha ekonomiska konsekvenser för den enskilda, som berör ett kommande ärende hos myndigheten, men som kanske inte har betydelse för det som ska prövas i ärendet. Nämnden bör enligt kontorets uppfattning inte vara rådgivande i ärenden där den sedan ska bedriva myndighetsutövning, om det inte rör frågor som direkt kan kopplas till en effektiv och rättssäker myndighetsutövning inom ramen för ärendet. Det kan skapa en otydlighet avseende rollfördelning som på sikt undergräver förtroendet för myndigheten. Sökanden kan uppleva att den förväntas vidta vissa åtgärder som i sin tur kan påverka utgången i ärendet, trots att det inte finns lagstöd för sådana krav. Nämnden kan dock upplysa om att en sådan möjlighet finns, även om det är en annan instans som tillhandahåller rådgivningen.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 april 2021 följande.

Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 april 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen ser det generellt som positivt med förslag till åtgärder som bidrar till att bevara kulturarvet.

Plan- och bygglagen reglerar i 8 kapitlet varsamhet och förvanskning vid ändring och underhåll. Det innebär att frågor om fasadändring prövas i bygglovsprocessen och att fastighetsägare behöver ansöka om att genomföra förändringar på fasader. Kulturförvaltningen arbetar i dessa processer med kunskapsuppbyggnad och erbjuder rådgivning om byggnaders och bebyggelsens kulturhistoriska värde. Praxis är att sådan rådgivning finns att tillgå när ett bygglov om fasadändring prövas. När det gäller återställande av fasader är frågan också komplex. Det är inte alltid självklart att en byggnad kan återställas i någon form av ursprungsskick utan att andra, senare tillkomna värden, förstörs.

Det kan också noteras att det redan idag går att ansöka om ett bidrag för byggnadsvård hos Länsstyrelsen i syfte att kompensera för extra kostnader som traditionella hantverk och metoder kan ge upphov till. Länsstyrelsens bidrag kan till viss grad möta behovet av merkostnader för att återställa förvanskade fasader eller renovera originalfasader. Kulturförvaltningens bedömning är att införa ett bidrag i enlighet med motionärens förslag tar omfattande ekonomiska och administrativa resurser i anspråk.

Mot bakgrund av de insatser som redan görs bedömer kulturförvaltningen att det i dag finns goda förutsättningar i Stockholm att förvalta stadsbilden, också med avseende på fasader.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 februari 2021 följande.

Nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen om motion om kulturbidrag till fastighetsägare av kulturfastigheter för att återställa förvanskade fasader.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 februari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Bromma stadsdelsförvaltning anser att frågan om ett kulturbidrag för att återställa husfasader på kulturklassade byggnader inte ligger inom ramen för förvaltningens kompetens- eller ansvarsområde.

Det finns ett bidrag som man idag kan ansöka om hos Länsstyrelsen vilket avser byggnadsvård och bevarandet av kulturhistoriska miljöer. Detta bidrag finns för att täcka merkostnader för material och speciella byggnadsmetoder för att bevara det kulturhistoriska värdet. Länsstyrelsen lämnar gärna information om denna möjlighet och erbjuder även rådgivning härför. Om det därutöver behövs ett kommunalt kulturbidrag med ett liknande syfte är svårt för stadsdelsförvaltningen att ta ställning till utan ett tillräckligt underlag.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 april 2021 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Tapani Juntunen (SD), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 februari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen. Förvaltningen vill lyfta att både stadsbyggnadskontoret och stadsmuseet har god tillgänglighet för rådgivning till fastighetsägare. Fastighetsägare kan även söka bidrag hos Länsstyrelsen för vård och underhåll av en fastighet som klassats som byggnadsminne. Förvaltningen gör ingen bedömning av förslaget genomförbarhet utan hänvisar till Stadsbyggnadskontorets och Stadsmuseets svar på remissen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 mars 2021 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 januari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Hela Östermalms stadsdelsområde ingår i Riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården. Värdekärnor utgörs bland annat av Humlegården, esplanaderna Narvavägen, Strandvägen, Valhallavägen och Karlavägen med Karlaplan samt Balders hage

och Gärdet med Tessinparken. Inom stadsdelsområdet finns många kulturhistoriskt värdefulla byggnader och flera av dessa har klassificeringen blå, vilket är den högsta klassen och omfattar bebyggelse av synnerligen högt kulturhistoriskt värde. Enligt Plan och bygglagen får en byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte förvanskas.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är viktigt att den kulturhistoriska miljön värnas och är positiva till att kulturklassificerade byggnader återskapas, inte minst med tanke på den stora stadsutveckling som pågår i staden. Hur finansiering av återskapande av dessa byggnader ska genomföras är det däremot svårt för förvaltningen att ta ställning till då detta inte ligger inom stadsdelsförvaltningens rådighet.

Reservationer m.m.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

1. Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra följande:

Vi välkomnar att stadsbyggnadskontoret ser det som positivt att ge incitament för att vidta åtgärder som bidrar till att bevara det gemensamma kulturarvet. Dock menar vi att det vore lämpligt att, så som uttryckts i vår motion, att införa ett kommunalt incitament för detta, och således ej nöja sig med de anslag som går att söka hos Länsstyrelsen. Vad gäller frågan om rådgivning inför framtagande av en sådan ansökan, från en fastighetsägare, menar vi att rådgivning självfallet kan ske av annan aktör än stadsbyggnadsnämnden, men att underhandskontakt kring dessa frågor kan ske direkt med stadsbyggnadskontoret, så som reguljärt sker på tjänstemannanivå i samband med att en aktör tar fram förslag för nybyggnad, tillbyggnad och ombyggnad. Information om detta bidrag kan ges av lämplig instans i staden, och bör vara allmänt tillgänglig.

Vi föreslår således att en omprioritering inom stadens budgetutrymme görs, för att möjliggöra denna typ av bidrag, vilket vi menar skulle uppfattas som positivt av såväl fastighetsägare som medborgare i allmänhet.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Tapani Juntunen (SD) enligt följande.

- Att stadsdelsnämnden tillstyrker motionen